Työllisyys- ja työehdot osasto/PB **5.11.2015**

Eduskunnan suuri valiokunta
SuV@eduskunta.fi

VNEUS2015-00410 ja VNEUS2015-00657

SAK:n näkemyksiä EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arviointiin Suomen kannalta sekä komission paremman säätelyn pakettiin

Molemmissa muistioissa on esitetty Suomen kanta, jonka mukaan EU-vaikuttamisen yhtenä painopisteenä on nykyistä vähäisempi, parempi ja kevyempi säätely siten, että kansallisessa toimeenpanossa Suomi ei lisää kilpailukykyä haittaavaa taakkaa. Se on perusteltu vain, jos EU-säätelyä arvioidaan tasapainoisesti niin talouskasvun, kilpailukyvyn kuin työllisyyden näkökulmasta ja samalla varmistetaan työntekijöiden, kuluttajien ja ympäristön suoja.

EU-lainsäädännön tarvetta arvioitaessa on hyvä muistaa, että EU:n paremman säätelyn linjaukset lähtevät siitä, ettei säätelymäärän vähentämisessä tai lisäämisessä tai tiettyjen politiikanalojen sääntelyn purkamisessa tai painoarvon vähentämisessä saa olla kyse eurooppalaisille tärkeiden arvojen, kuten sosiaalisen suojelun, ympäristön suojelun eikä perusoikeuksien ml. terveys, kyseenalaistamisesta.

Perussopimuksen 154 ja 155 artiklojen nojalla komission on kuultava työmarkkinajärjestöjä työ- ja sosiaalipolitiikan asioissa. Arviointien kuulemista järjestettäessä pitää huomioida, että työ- ja sosiaalilainsäädännön lisäksi monella muulla politiikkasektorin lainsäädännöllä on suoria tai epäsuoria vaikutuksia mm. palkansaajien turvaan, asemaan ja perusoikeuksiin. Sidosryhmien kuulemisen pitääkin olla aina ehdottoman tasapuolista.

Ongelmia voi syntyä, jos esim. kilpailu-, oikeus-, ja kuluttaja-, tai muuttoliike- ja sisäasiat pääosastoilla valmistellaan säädösehdotuksia, jotka koskevat myös työelämää, mutta palkansaajien edustajia ei säädösten valmisteluvaiheessa välttämättä kuulla.

Huonona esimerkkinä komission sidosryhmäkuulemisista mainittakoon komission vuoden 2012 tiedonanto ”Järkevä sääntely – pk-yritysten tarpeet”, jossa kirjattiin jatkotoimia mm. vain pk-yrityksille suunnatun EU:n sääntelyä koskevan TOP 10 -kuulemisen muodossa. TOP 10 -kuulemisessa kuultiin vain elinkeinoelämää, vaikka käsittelyn yhteydessä nousi esiin mm. työmarkkinaosapuolten autonomiaan kuuluvia asioita.

Niin Suomen kuin Euroopan komission, neuvoston sekä parlamentin EU-säätelyn tarpeellisuuteen kantaa muodostaessa pitääkin huomioida myös niiden sidosryhmien näkemykset, joihin EU- lainsäädännön säätämättä jättäminen tai säädösten purku voi vaikuttaa.

On todennäköistä, että tavoitteeseen paremmasta säätelystä päästään varmimmin, kun EU-säätelyn vaikutuksia, tarpeellisuutta ja toimivuutta arvioidaan kaikissa vaiheissa aina säädösten suunnittelusta niiden täytäntöönpanoon.

Koko harjoituksen merkityksellisyyttä arvioitaessa VNK:n tärkein huomio lienee se, että säätelyn toimivuuden näkökulmasta ongelmalliseksi koettua EU-säätelyä on vähän suhteessa EU-säädösten kokonaismäärään.

Paremman säätelyn paketti - enemmän painoarvoa työllisyys- ja sosiaalisten vaikutusten arviointiin

Komission paremman säätelyn vaikutustenarvioinnin osalta on linjattu aikaisemmin, että säädösten taloudellisiin, sosiaalisiin ja muihin vaikutuksiin on kiinnitettävä huomiota. VNEUS2015 – 00410 esityksessä painotetaan ohjeistuksen osalta kilpailukyvyn lisäksi pk-yritysten ja digitalisaation vaikutusten huomioimisen merkitystä arvioinnissa. Niin komission kuin Suomenkin pitäisi panostaa jatkossa voimakkaasti myös työllisyys- ja sosiaalisten vaikutusten arviointiin. Erityisesti säädösten sosiaalisten vaikutusten arviointi on jäänyt melko vähälle.

Sidosryhmäkartoituksen tulos pitkälle SAK:n näkemysten mukainen

SAK on käynyt kartoituksen osalta läpi erityisesti työ-ja sosiaalilainsäädäntöä sekä elinkeinopolitiikkaan vaikuttavaa lainsäädäntöä. Suurin osa kartoituksessa tehdyistä huomioista on SAK:n mielestä oikeansuuntaisia.

Lisähuomiomme alla vain yhteen direktiiviin:

3. REFIT/paremman säätelyn agendalla/uudelleenarvioitavana

Direktiivi raskaan kaluston kuljettajien ammattipätevyys perustuu EU-direktiiviin. Jos siihen tehdään lievennyksiä, eivät Suomen ilman ammattipätevyyttä olevat kuljettajat saa ajaa muissa EU-maissa.

Kuten muistiossakin tuodaan selkeästi esille, on säätelytarpeita ja niiden toimimattomuutta arvioitaessa tärkeää erottaa tapaukset, joissa säätelyntoimimattomuuden sijaan on kyse erimielisyyksistä koskien säädösten poliittista tavoitetta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätietoja pia.bjorkbacka@sak.fi (elinkeinopoliittinen asiantuntija)